

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Biografistyka - dokumentacja i genealogia

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia polska		Cykl dydaktyczny 2024/25	
Specjalność Dokumentalistyka - animacja kultury - regionalistyka		Kod zajęć 03FPLDOKS.12S.15992.24	
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy specjalnościowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty specjalnościowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Jerzy Borowczyk		
Prowadzący zajęcia	Jerzy Borowczyk, Wiesław Ratajczak, Katarzyna Kuczyńska-Koschany, Zofia Dambek-Giallelis		
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	zapoznanie studentów/-ek z zakresem pojęciowym i metodologicznym biografistyki literackiej oraz genealogii, ze szczególnym położeniem nacisku na teoretyczno- i historycznoliteracką refleksję nad nimi
C2	prezentacja kluczowych źródeł pisanych oraz cyfrowych, a także ikonografii wykorzystywanych przez autora biografii literackiej i genealoga
C3	doskonalenie umiejętności analizy, interpretacji i wartościowania dzieła literackiego, ze szczególnym zwróceniem uwagi na specyfikę tekstów, w których kontekst biograficzny i genealogiczny odgrywa znaczącą rolę
C4	kształcenie umiejętności operowania istotnymi dla biografistyki kategoriami historyczno- i estetycznoliterackimi, a także posługiwanie się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami z zakresu innych modułów kształcenia polonistycznego (w tym „Nauki pomocnicze”, „Poetyka z analizą dzieła literackiego”, „Teoria literatury”)
C5	formowanie świadomości komparatystycznego oraz interdyscyplinarnego statusu wiedzy o biografii artysty, w tym szczególne zwrócenie uwagi na połączenia historii literatury z historią innych sztuk (np. teatr, malarstwo, muzyka)

Wymagania wstępne

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	przedstawia w zaawansowanym stopniu charakterystykę nauk pomocniczych polonistyki, ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy, umiejętności i kompetencji przydatnych w toku gromadzenia dokumentacji biograficznej i genealogicznej	FPL_K1_W08	Kolokwium ustne
W2	omawia w podstawowym stopniu zagadnienia związane z nowymi mediami komunikacyjnymi i ich społeczno-kulturowym znaczeniem, wykorzystywane w celu uzyskiwania materiałów oraz poznawania kontekstów niezbędnych do biograficzno-genealogicznych prac dokumentacyjnych	FPL_K1_W17	Kolokwium ustne, Prezentacja multimedialna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje w celu dokumentowania biografii i genealogii	FPL_K1_U03	Kolokwium ustne, Prezentacja multimedialna
U2	potrafi stosować odpowiednie procedury (formułować i analizować problemy, dobierać metody i narzędzia, opracowywać, prezentować i wdrażać wyniki badań) w celu rozwiązywania nietypowych zadań w zakresie gromadzenia niezbędnych źródeł do biografii i genealogii regionalnych artystów, działaczy i osób zasłużonych dla lokalnych społeczności	FPL_K1_U04, FPL_K1_U08, FPL_K1_U09	Kolokwium ustne, Raport
Kompetencji społecznych - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K1	jest gotów/-owa do przejęcia odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu oraz kraju w związku z dokumentacją biografii i genealogii regionalnych artystów, działaczy i osób zasłużonych dla lokalnych społeczności	FPL_K1_K02	Kolokwium ustne, Raport

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Literackie i naukowe formy biografii (od żywotów Plutarcha po powieści biograficzne i hasła w encyklopediach oraz Polskim Słowniku Biograficznym)	W1, U2, K1	Ćwiczenia
2.	Elementy historii Polski (w tym biografie znaczących postaci z przeszłości Rzeczypospolitej) i ich wpływ na biografie pisarzy rozmaitych epok literackich	W1, U2	Ćwiczenia
3.	Biografia pisarza jako kontekst dla analizy i interpretacji jego utworów; pułapki biografizmu (na wybranych przykładach literackich z epoki staropolskiej, XVIII, XIX i XX wieku oraz z piśmiennictwa najnowszego)	W1, W2, U2	Ćwiczenia
4.	Pisane, cyfrowe i ikonograficzne źródła do biografii literackich oraz do życiorysów regionalistycznych artystów, działaczy społeczno-politycznych, a także osób zasłużonych dla dziejów regionu (dokumenty archiwalne, epistolografia, literatura dokumentu osobistego)- wraz z metodami krytyki źródeł	W1, W2, U1, U2, K1	Ćwiczenia
5.	Tradycyjne i cyfrowe źródła genealogiczne	W1, W2, U1, U2, K1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	Warunki zaliczenia: Student/ka przygotowuje raport i prezentację multimedialną świadczące o opanowaniu wiedzy i umiejętności związanych z dokumentacją biografii i genealogii lokalnych twórców kultury, działaczy społeczno-politycznych i osób zasłużonych dla danej społeczności lokalnej. Stopień opanowania treści programowych sprawdzany jest podczas kolokwium ustnego. Kryteria oceniania: bardzo dobry (bdb; 5,0): bardzo dobra znajomość elementów stanowiących źródła do biografii i genealogii lokalnych bohaterów i sposobów ich gromadzenia dobry plus (+db; 4,5): jak wyżej, z nieznacznymi niedociągnięciami dobry (db; 4,0): możliwy szerszy zakres niedociągnięć: nieco niższa znajomość elementów stanowiących źródła do biografii i genealogii lokalnych bohaterów i sposobów ich gromadzenia dostateczny plus (+dst; 3,5): zadowalająca znajomość elementów stanowiących źródła do biografii i genealogii lokalnych bohaterów i sposobów ich gromadzenia dostateczny (dst; 3,0): wystarczająca znajomość elementów stanowiących źródła do biografii i genealogii lokalnych bohaterów i sposobów ich gromadzenia niedostateczny (ndst; 2,0): niezadowalająca znajomość elementów stanowiących źródła do biografii i genealogii lokalnych bohaterów i sposobów ich gromadzenia

Literatura

Obowiązkowa

1. A. Boniecki, "Herbarz polski", cz. 1, t. 10, Warszawa 1907.
2. "Biografie romantycznych poetów", pod red. Z. Trojanowiczowej i J. Borowczyka, Poznań 2007 [tu artykuły Z. Przychodniaka i E. Szczeglackiej].
3. J. Czachowska, R. Loth, "Bibliografia i biblioteka w pracy polonisty", Wrocław 1977.
4. Z. Dambek-Giallelis, "Dziwne kształty życia. Studia i szkice z dziejów biografistyki polskiej połowy XIX wieku", Poznań 2019.
5. M. Dernałowicz, "Kronika życia i twórczości Mickiewicza. Paryż, Lozanna: czerwiec 1834 – październik 1840", Warszawa 1996.
6. "Genealogia", oprac. Włodzimierz Dworzaczek, Warszawa 1959.
7. Genealog.PL: <https://geneteka.genealodzy.pl/>
8. iPSB – Internetowy Polski Słownik Biograficzny
9. M.L. Jockers, Macroanalysis. "Digital Methods & Literary History", Chicago 2013.
10. "Polski Słownik Biograficzny".
11. "Polski Słownik Biograficzny".
12. „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka” 2019, nr 35 – „Z warsztatu biografistyki”.
13. P. Rodak, "Między zapisem a literaturą. Dziennik polskiego pisarza w XX wieku (Żeromski, Nałkowska, Dąbrowska, Gombrowicz, Herling-Grudziński)", Warszawa 2011.
14. J. Sławiński, "Myśli na temat: biografia pisarza jako jednostka procesu historycznoliterackiego", w: "Biografia – geografia – kultura literacka", pod red. J. Ziomek i J. Sławińskiego, Wrocław 1975.
15. J. Starobinski, "Styl autobiografii", przeł. W. Kwiatkowski, „Pamiętnik Literacki” 1979, z. 1.
16. J. Szymański, "Nauki pomocnicze historii", Warszawa 2005
17. "Wielkopolski alfabet pisarek", pod red. E. Kraskowskiej i L. Marzec, Poznań 2012.
18. J. Ziomek, "Autobiografia jako hipoteza konieczna", w: "Biografia – geografia – kultura literacka", pod red. J. Ziomek i J. Sławińskiego, Wrocław 1975.
19. Z. Trojanowiczowa, Z. Dambek, "Kalendarz życia i twórczości Cypriana Norwida", t. 1, 1821-1860, przy współudziale J. Czarnomorskiej, Poznań 2007. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianej na czytanie. Ostateczny kształt listy lektur określa wykładowca na początku zajęć.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
------------------------	---

Ćwiczenia	30
Przygotowanie do zajęć	5
Czytanie wskazanej literatury	5
Przygotowanie raportu	5
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	4
Przygotowanie do zaliczenia	5
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 54
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FPL_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przejęcia odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, świata;
FPL_K1_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje dla celów badawczych lub zawodowych;
FPL_K1_U04	Absolwent/ka potrafi stosować odpowiednie procedury (formułować i analizować problemy, dobierać metody i narzędzia, opracowywać, prezentować i wdrażać wyniki badań) w celu rozwiązywania nietypowych zadań w zakresie wybranej specjalności;
FPL_K1_U08	Absolwent/ka potrafi formułować i wyrażać w mowie i piśmie własne poglądy w ważnych sprawach dotyczących kultury, życia społecznego, problemów zawodowych i kwestii światopoglądowych;
FPL_K1_U09	Absolwent/ka potrafi skonstruować w języku polskim, w konkretnej sytuacji zawodowej, typową wypowiedź pisemną oraz przygotować i zaprezentować wystąpienie ustne czy multimedialne dotyczące literatury, języka, a także innych obszarów komunikacji kulturowej i interpersonalnej;
FPL_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie najważniejsze idee filozoficzne i estetyczne stymulujące rozwój humanistyki, a zwłaszcza wiedzy o literaturze i języku ze szczególnym uwzględnieniem dylematów współczesnej cywilizacji;
FPL_K1_W17	Absolwent/ka zna i rozumie w podstawowym stopniu zagadnienia związane z nowymi mediami komunikacyjnymi i ich społeczno-kulturowym znaczeniem;